

การศึกษาคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ” ในคำพังเพยจีน

อาริสสา ทาวรดิษ

วิทยาลัยนานาชาติจีน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Email: wenwenhuang88@hotmail.com

รับบทความ 10 มิถุนายน 2564 แก้ไขบทความ 26 กรกฎาคม 2564 ตอบรับ 29 กันยายน 2564

ออนไลน์ 16 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำว่า “气” (qì) ภายใต้กรอบการศึกษาจากคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะในคำพังเพยจีน จากการศึกษาพบว่า มีทั้งหมด 80 คำพังเพย แบ่งออกเป็นคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “心” (xīn, หัวใจ) ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “血” (xuè, เลือด) “胆” (dǎn, ถุงน้ำดี) “肠” (cháng, ลำไส้) “眉” (méi, คิ้ว) “胸、胸脯、膺” (xiōng, xiōngpú, yīng, หน้าอก) “足” (zú, เท้า) “颐” (yí, แก้ม) “身体、体” (shēntǐ, tǐ, ร่างกาย) “头” (tóu, ศีรษะ) “骨” (gǔ, กระดูก) “腹” (fù, ท้องน้อย) “喉” (hóu, คอหอย) “目” (mù, ดวงตา) “脉” (mài, เส้นเลือด) และ “牙” (yá, ฟัน) ตามลำดับ ผู้วิจัยยังพบว่าความหมายที่แสดงผ่านอวัยวะแต่ละส่วนมีความแตกต่างกันออกไป โดยแบ่งออกเป็น การแสดงความหมายเกี่ยวกับท่าที การแสดงออก บุคลิกลักษณะ ความกล้าหาญ ความหวาดกลัว พลกำลัง สภาวะของสุขภาพ อารมณ์ ความรู้สึกหรือสภาวะของจิตใจ เช่น ความหดหู่ ความท้อแท้ ความโกรธ ความโศกเศร้า ความสุข ความดีใจ อารมณ์ที่สงบหรือร้อนรน สามารถสรุปได้ว่าคำว่า “气” (qì) เมื่อปรากฏรวมคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในคำพังเพยจีนมีการแสดง ความหมายร่วมกันโดยวิธีการทางภาษาคือทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ (conceptual metaphor) สามารถแบ่งหมวดหมู่ออกเป็นแสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ลักษณะท่าทาง การแพทย์ สุขภาพและสภาวะร่างกายต่าง ๆ

คำสำคัญ คำพังเพยจีน “气” (qì) อวัยวะ

The Research on Chinese Idioms with “气” (qì) in the Scope of “Organs”

Arisa Haworadit

Bangkok University Chinese International

Email: wenwenhuang88@hotmail.com

Received 10 June 2021; revised 26 July 2021; accepted 29 September 2021;

Online 16 March 2022

Abstract

This research article aims to study the word “气” (qì) within the framework of a study of words related to organs in Chinese idioms. The research found that there are 80 idioms, divided into words where “气” (qì) appears with “心” (xīn, heart), being the greatest number. The word “气” (qì) also appears with “血” (xuè, blood), “胆” (dǎn, gallbladder), “肠” (cháng, intestine), “眉” (méi, eyebrows), “胸、胸脯、膺” (xiōng, xiōngpú, yīng, chest), “足” (zú, feet), “颐” (yí, cheeks), “身体、体” (shēntǐ, tǐ, body), “头” (tóu, head), “骨” (gǔ, bone), “腹” (fù, belly), “喉” (hóu, pharynx), “目” (mù, eyes), “脉” (mài, vein), and “牙” (yá, tooth) in respectively. In addition, this research also found that the meaning expressed by each of the organs is different. It could be summarized as follows: each organ expresses meanings about attitude, expression, personality, courage, fear, strength, state of health, emotion, feeling or state of mind, such as depression, disillusionment, anger, sadness, happiness, joy, calm or restless mood. It can be concluded that the word “气” (qì) when appearing together with words related to the organs is meant to express nonphysical attributes. In Chinese idioms, meanings are shared by these linguistic methods called Conceptual Metaphor. It can be categorized as follows: expressing meanings about emotions, feelings, mental states, about mannerisms, medical health and physical conditions.

Keywords: Chinese idioms, “气” (qì), organs

1. บทนำ

ทัศนคติในการนิยามเรื่องต่าง ๆ ของคนแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามภูมิศาสตร์หรือพื้นฐานทางวัฒนธรรมในประเทศนั้น ๆ และสุขภาพจิตคือผลลึกลับของภูมิปัญญาที่สามารถสะท้อนความเป็นอยู่ของสังคมในยุคโบราณได้เป็นอย่างดี การศึกษาสุขภาพจิตจะสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ถึงโลกทัศน์ของคนในประเทศนั้น ๆ ที่มีต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นโลกทัศน์เกี่ยวกับเพศ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุคคลตามสภาพของวัย โลกทัศน์เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความนึกคิด โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ เช่น โลกทัศน์เกี่ยวกับพืช โลกทัศน์เกี่ยวกับสัตว์ เป็นต้น (อาริสตา ฮาวริซ, 2560, น. 1515) การที่จะเรียนรู้สุขภาพจิต คำพังเพย สำนวนในภาษาจีนให้บรรลุเป้าหมายหรือให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้เรียนต้องเข้าใจ “มโนทัศน์” หรือ “ความคิดรวบยอด” ของคำที่ปรากฏในสุขภาพจิต คำพังเพย สำนวนนั้นเป็นอย่างดี การศึกษาคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ” ในคำพังเพยจีนจะมีส่วนช่วยในการเข้าใจมโนทัศน์ของคนจีน และยังมีส่วนช่วยในการเข้าใจแนวความคิดทางปรัชญาจีนโบราณและการแพทย์แผนจีนโบราณอีกด้วย

ทั้งนี้ จากการศึกษาระบบปรัชญาธาตุของจีน พบว่า “五脏” (wǔzàng, อวัยวะตันห้าอย่าง) ประกอบด้วย “肝” (gān, ตับ) “心” (xīn, หัวใจ) “脾” (pí, ม้าม) “肺” (fèi, ปอด) “肾” (shèn, ไต) “五腑” (wǔfǔ, อวัยวะกลวงห้าอย่าง) ประกอบด้วย “胆” (dǎn, ถุงน้ำดี) “小肠” (xiǎocháng, ลำไส้เล็ก) “胃” (wèi, กระเพาะอาหาร) “大肠” (dàcháng, ลำไส้ใหญ่) “膀胱” (pángguāng, กระเพาะปัสสาวะ) “五体” (wǔtǐ, เนื้อเยื่อห้าชนิด) ประกอบด้วย “筋” (jīn, เอ็น) “脉” (mài, เส้นเลือด) “肉” (ròu, กล้ามเนื้อ) “皮” (pí, ผิวหนังและขน) “骨” (gǔ, กระดูก) “五窍” (wǔqiào, ทวารทั้งห้า) ประกอบด้วย “目” (mù, ตา) “舌” (shé, ลิ้น) “口” (kǒu, ปาก) “鼻” (bí, จมูก) “耳” (ěr, หู) “五气” (wǔqì, อากาศทั้งห้า) ประกอบด้วย “风” (fēng, ลม) “暑” (shǔ, ร้อน) “湿” (shī, ชื้น) “燥” (zào, แห้ง) “寒” (hán, เย็น) “五志” (wǔzhì, อารมณ์ห้าอย่าง) ประกอบด้วย “怒” (nù, โกรธ) “喜” (xǐ, ดีใจ) “思” (sī, ครุ่นคิด) “忧” (yōu, เศร้า) “恐” (kǒng, กลัว) มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับ “气” (qì) ในคำพังเพยจีน นอกจากนี้ Bao Zhikun (2016, p. 79) เขียนไว้ว่า “气” (qì) เป็นหยาง แต่ “血” (xuè, เลือด) กับ “水” (shuǐ, น้ำ) เป็นหยิน ตาม “阴阳学说” (yīnyángxuésuō, ทฤษฎีหยินหยาง) “血” (xuè, เลือด) “水” (shuǐ, น้ำ) “寒” (hán, ความเย็น) ล้วนถือเป็นหยิน ส่วน “气” (qì) “火” (huǒ, ธาตุไฟ) “暑” (shǔ, ร้อน) ล้วนถือเป็นหยาง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษามโนทัศน์ของคนจีนผ่านคำพังเพยที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “气” (qì) ที่มีความหมายแสดงเกี่ยวกับอากาศธาตุหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ร้อน เย็น ครีမ် สว่าง สภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก สไตล์ส่วนบุคคล โกรธ แสดงความโกรธ ทำให้คนโกรธ รังแก กลั่นแกล้ง อีกทั้งยังหมายถึงแหล่งพลังงานสำหรับทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในของร่างกายมนุษย์ทำงานตามปกติ และลักษณะอาการของโรคบางอย่าง

2.2 เพื่อศึกษามโนทัศน์ของคนจีนผ่านคำพังเพยที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “气” (qì) ที่มีความเกี่ยวข้องกับ “心” (xīn, หัวใจ) “血” (xuè, เลือด) “胆” (dǎn, ถุงน้ำดี) “肠” (cháng, ลำไส้) “眉” (méi, คิ้ว) “胸、胸脯、膺” (xiōng, xiōngpú, yīng, หน้าอก) “足” (zú, เท้า) “颐” (yí, แก้ม) “身体、体” (shēntǐ, tǐ, ร่างกาย) “头” (tóu, ศีรษะ) “骨” (gǔ, กระดูก) “腹” (fù, ท้องน้อย) “喉” (hóu, คอหอย) “目” (mù, ดวงตา) “脉” (mài, เส้นเลือด) และ “牙” (yá, ฟัน)

2.3 เพื่อศึกษาคำพังเพยจีนที่ปรากฏคำว่า “气” (qì) ร่วมกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ผ่านการวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา

3. ขอบเขตข้อมูลและวิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตข้อมูล

ผู้เขียนรวบรวมข้อมูลผ่านเอกสาร โดยมีขอบเขตข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1.1 พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 2 《成语大词典》第2版 (Chengyudacidian bianweihui, 2019) ใช้เพื่อเก็บข้อมูลคำพังเพยจีนเป็นหลัก เนื่องจากเป็นพจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับล่าสุด

3.1.2 พจนานุกรมสุภาษิตจีนซินหวา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 《新华成语词典》第2版 (Shangwuyinshuguan cishuyanjiuzhongxin, 2015) ใช้เพื่อเก็บข้อมูลคำพังเพยจีน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.1.3 พจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 《现代汉语词典》第7版 (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2018) ใช้เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ คำว่า “气” (qì) และคำอื่น ๆ ในคำพังเพยที่ผู้เขียนต้องการตรวจสอบความหมายและความหมายที่ถูกต้อง

3.1.4 พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (เผย์ เสี่ยวรุ่ย, 2546) ใช้เพื่อการตรวจสอบความหมายในภาษาไทยที่ถูกต้อง เนื่องจากพจนานุกรมจีน-ไทยฉบับนี้ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง ถูกต้องแม่นยำ ตรงประเด็นและไม่คลุมเครือ ประกอบด้วยคำศัพท์มากกว่า 30,000 คำ

พร้อมบอกประเภทของคำ มีคำศัพท์ที่เป็นสำนวนที่หลากหลาย โดยสามารถค้นหาจาก
หมวดนำ ลำดับขีด และเสียงพินอิน

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

3.2.1 ศึกษาคำอธิบาย ความหมายของคำพังเพยที่ประกอบด้วย 4 ตัวอักษร เนื่องจาก
สุภาษิตในภาษาจีนนั้นมักประกอบด้วย 4 คำ สุภาษิตจีนบางสำนวนนั้นเมื่อดูจากตัวอักษร
ก็สามารถเข้าใจความหมายของสำนวนได้โดยไม่ยาก (อาริสา หาวรดิษ, 2564, น. 29)

3.2.2 ศึกษาคำพังเพยที่ใช้คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “心” (xīn, หัวใจ)
“血” (xuè, เลือด) “胆” (dǎn, ถุงน้ำดี) “肠” (cháng, ลำไส้) “眉” (méi, คิ้ว) “胸、胸
脯、膺” (xiōng, xiōngpú, yīng, หน้าอก) “颐” (yí, แก้ม) “足” (zú, เท้า) “身体、体”
(shēntǐ, tǐ, ร่างกาย) “头” (tóu, ศีรษะ) “骨” (gǔ, กระดูก) “腹” (fù, ท้องน้อย) “喉” (hóu,
คอหอย) “目” (mù, ดวงตา) “脉” (mài, เส้นเลือด) และ “牙” (yá, ฟัน) จากพจนานุกรม
ผ่านการวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา

3.2.3 ศึกษาคำสำคัญ “气” (qì) ร่วมกับคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะต่าง ๆ ที่ปรากฏ
ร่วมกันกับ “气” (qì) ได้โดยหลักภาษา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบคำนาม ประกอบด้วย
“心气” (xīnqì, ชื่อเรียกของการทำงานทางสรีรวิทยาของการแพทย์แผนจีน ยังหมายถึงโรค
ที่มีอาการเจ็บปวดใกล้บริเวณหัวใจ วิสัยทัศน์ ความคิดและความรู้สึก บ่งบอกถึงบุคลิก น้ำใจ
ความคิดความอ่านและอารมณ์) “血气” (xuèqì, พลังงาน เลือด) “气血” (qìxuè, เป็นสาร
พื้นฐาน 2 ชนิดในร่างกายมนุษย์ มีความสำคัญเป็นอย่างมากเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายใน
ร่างกายของมนุษย์ สามารถส่งเสริมและควบคุมร่างกายของมนุษย์ เช่น ความอบอุ่นและความ
เย็น การป้องกัน และปรับสมดุล ส่วนเลือดมีผลในการบำรุงภายในร่างกายมนุษย์ แม้กระทั่ง
ด้านสภาวะสุขภาพจิตของมนุษย์) “胆气” (dǎnqì, ระดับความกล้าและความกล้าหาญ)
“小肠气” (xiǎochángqì, อาการปวดท้องน้อยขยายไปถึงถุงอัณฑะ ทำให้ลูกอัณฑะขยายใหญ่
ขึ้น) “气胸” (qìxiōng, ภาวะอากาศสะสมในเยื่อหุ้มปอด สาเหตุเกิดจากการฉีกขาดของ
เนื้อเยื่อปอดที่เกิดขึ้นเองและอาจขึ้นกับผนังส่วนหน้าอก การบาดเจ็บบริเวณปอด เป็นต้น)
“体气” (tǐqì, สามารถหมายถึงรูปแบบของกวีนิพนธ์ อารมณ์และรสนิยม เลือดลมหรือ
ลมหายใจ ร่างกาย) “骨气” (gǔqì, หมายถึง ผู้มีปณิธาน มีพลังอำนาจ มีชาติตระกูล
นอกจากนี้ยังเป็นคำอุปมาถึงความแข็งแกร่งและมีพลังของงานเขียน) “气腹” (qìfù, เนื่องจาก
การทะลุของระบบทางเดินอาหารและสาเหตุอื่น ๆ หรืออาการที่เกิดจากอากาศหรือก๊าซ
อื่น ๆ สะสมในช่องท้อง) “脉气” (màiqì, ชีพจร) “气脉” (qìmài, เลือดลมและชีพจร)

3.2.4 ศึกษาคำสำคัญ “气” (qì) อื่น ๆ ที่ไม่สามารถปรากฏร่วมกันกับ “眉” (méi, คิ้ว) “颐” (yí, แก้ม) “足” (zú, เท้า) “身体” (shēntǐ, ร่างกาย) “头” (tóu, ศีรษะ) “喉” (hóu, คอหอย) “目” (mù, ดวงตา) และ “牙” (yá, ฟัน) ได้โดยหลักภาษา

3.2.5 สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

4. ผลการวิจัย

คำว่า “气” (qì) เป็นคำที่มีความหมายที่หลากหลาย อ้างอิงตามพจนานุกรมภาษาจีน (Zhongguohanyudacidian bianjiweiyuanhui, 1986, p. 9006) สามารถแบ่งความหมายออกได้เป็น 39 ความหมาย นอกจากนี้จากการศึกษาพจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบัน ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 7 (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2018, p. 1025) พบว่า ได้ระบุไว้ว่า “气” (qì) มีทั้งหมด 15 ความหมาย จากการศึกษาคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ” ในคำพังเพยจีนพบว่า มีการแสดงความหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ เกี่ยวกับอากาศธาตุหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ประกอบด้วยความร้อน เย็น ครีမ် สว่าง สภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก สไตล์ส่วนบุคคล ความโกรธ การแสดงความโกรธ การทำให้โกรธ การรังแก การกลั่นแกล้ง อีกทั้งยังหมายถึงแหล่งพลังงานสำหรับทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ทำงานตามปกติ และลักษณะอาการของโรคบางอย่าง เป็นต้น

จากการศึกษาคำสำคัญ “气” (qì) ร่วมกับคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏร่วมกันกับ “气” (qì) ได้และที่ไม่สามารถปรากฏร่วมกันกับ “气” (qì) ได้โดยหลักภาษาโดยตรง พบว่านอกจากส่วนใหญ่แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาพจิตใจ ลักษณะท่าทาง การแพทย์ สุขภาพและสภาวะร่างกายต่าง ๆ แล้ว ผู้เขียนยังพบว่าจุดที่น่าสนใจคือมีการใช้วิธีการอุปลักษณ์ทางภาษาร่วมด้วย เช่น “胆壮” (dǎnzhuàng, ญูงน้ำดีที่แข็งแรงหรือยิ่งใหญ่) ปรากฏร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก “气粗胆壮” (qìcū-dǎnzhuàng, ความหมายคือแสดงถึงการมีความเข้มแข็งและกล้าหาญ มีพลังกำลังมาก) จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการวิเคราะห์คำอื่น ๆ ร่วมกันในคำพังเพยนั้น ๆ ทีละตัว เพื่อให้ได้ซึ่งความหมายที่ถูกต้อง

4.1 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ” ในคำพังเพยจีน

จากการศึกษาพบว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ” ในคำพังเพยจีนมีทั้งหมด 80 คำพังเพย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “อวัยวะ”

心高气傲	心正气和	心平气和	心浮气粗	心粗气浮	心醇气和	心浮气盛
心浮气躁	心和气平	心平气定	心高气硬	心平气温	心平气舒	沉心静气
灰心短气	粗心浮气	灰心丧气	使心别气	平心定气	平心易气	使心憋气
痛心绝气	平心静气	亢心懦气	降心下气	粗心大气	剑气箫心	低心下气
气傲心高	血气方刚	血气未动	血气方勇	血气方壮	血气之勇	血气方盛
气血方刚	胆壮气粗	胆粗气壮	气高胆壮	气消胆夺	气粗胆壮	气壮胆粗
肠回气荡	回肠荡气	回肠伤气	回肠结气	荡气回肠	徊肠伤气	气愤填胸
气愤填膺	气夯胸脯	愤气填胸	愤气填膺	眉扬气吐	扬眉伸气	横眉吐气
扬眉吐气	伸眉吐气	吐气扬眉	颐精养气	颐神养气	颐指气役	颐指气使
轻身下气	一身正气	神气十足	足高气强	足高气扬	神完气足	理足气壮
垂头丧气	低头丧气	移气养体	重气轻身	目指气使	一脉同气	怨气满腹
喉长气短	寒气刺骨	齿少气锐				

จากตารางที่ 1 สามารถเห็นได้ว่าคำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ” ในคำพังเพยจีน มีจำนวนทั้งหมด 29 คำพังเพย แบ่งออกเป็น “เลือด” 7 “ถุงน้ำดี” 6 “ลำไส้” 6 “คิ้ว” 6 “หน้าอก” 5 “เท้า” 5 “แก้ม” 4 “ร่างกาย” 4 “ศีรษะ” 2 “กระดูก” 1 “ท้องน้อย” 1 “คอหอย” 1 “ดวงตา” 1 “เส้นเลือด” 1 และ “ฟัน” 1 คำพังเพย

4.2 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 29 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 2

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ”

1. 平心定气 (píngxīn-dìngqì)	ลักษณะอารมณ์สงบและทำที่สงบ
2. 平心静气 (píngxīn-jìngqì)	ลักษณะอารมณ์สงบและทำที่สงบ
3. 平心易气 (píngxīn-yìqì)	ลักษณะอารมณ์สงบและทำที่สงบ
4. 低心下气 (dīxīn-xiàqì)	แสดงถึงการเชื่อฟังอย่างระมัดระวังหรือการที่แท้จริงแล้วในใจไม่เต็มใจอย่างยิ่ง แต่แสดงออกด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นอย่างมาก
5. 痛心绝气 (tòngxīn-juéqì)	บรรยายถึงความเศร้าโศกและความโกรธที่รุนแรง
6. 亢心懦气 (kàngxīn-jiǎoqì)	มีอารมณ์เย่อหยิ่ง ถือตัว
7. 灰心短气 (huīxīn-duǎnqì)	ท้อใจ เนื่องจากความล้มเหลวหรือไม่ประสบความสำเร็จ
8. 灰心丧气 (huīxīn-sàngqì)	ท้อใจ เนื่องจากความล้มเหลวหรือไม่ประสบความสำเร็จ
9. 剑气箫心 (jiànqì-xiāoxīn)	ความมีรสนิยมหรือความกล้าหาญเพราะมีประสบการณ์
10. 降心下气 (jiàngxīn-xiàqì)	ข่มใจ เอย่วจาด้วยน้ำเสียงที่เบา แสดงถึงการถ่อมตัว
11. 气傲心高 (qìào-xīngāo)	ลักษณะทำที่ที่ยิ่งหยอง
12. 心平气定 (xīnpíng-qìdìng)	ลักษณะที่สงบสติอารมณ์ ไม่คิดฟุ้งซ่าน
13. 心平气和 (xīnpíng-qìhé)	จิตใจหรือจิตวิญญาณสงบ ไร้ซึ่งความรู้สึกกังวลใจหรือกดดัน นอกจากนี้ยังหมายถึงการระงับหรือควบคุมความรู้สึกของตนเองอีกครั้งได้สงบลงจึงมีความผ่อนคลาย ไม่มีความหงุดหงิด ไม่มีความโกรธ

14. 心平气舒 (xīnpíng-qìshū)	ลักษณะใจที่สงบและมีท่าที่อ่อนโยน
15. 心平气温 (xīnpíng-qìwēn)	ลักษณะอารมณ์ที่สงบและท่าที่อ่อนโยน ไม่หงุดหงิด ไม่โกรธ
16. 心浮气盛 (xīnfú-qìshèng)	ลักษณะคนที่มีอารมณ์ร้อน มีท่าที่ที่เย่อหยิ่ง
17. 心浮气躁 (xīnfú-qìzào)	ลักษณะคนที่มีอารมณ์ร้อน ไม่แน่วแน่ในการทำเรื่องราวต่าง ๆ
18. 心浮气粗 (xīnfú-qìcū)	ลักษณะคนที่ประมาท ขาดสมาธิ ไม่นิ่ง
19. 心高气傲 (xīngāo-qìào)	ลักษณะท่าที่ที่ยิ่งผยอง
20. 心高气硬 (xīngāo-qìyìng)	ลักษณะท่าที่ที่ยิ่งผยอง
21. 心和气平 (xīnhé-qìpíng)	ลักษณะใจที่สงบและมีท่าที่อ่อนโยน
22. 心正气和 (xīnzhèng-qìhé)	ลักษณะคนที่มีความซื่อสัตย์ มีทัศนคติที่อ่อนโยน ไม่หงุดหงิดง่าย
23. 心醇气和 (xīnchún-qìhé)	มีจิตใจที่เรียบง่าย อารมณ์ที่อ่อนโยน
24. 心粗气浮 (xīncū-qìfú)	ลักษณะคนที่ประมาท ขาดสมาธิ ไม่นิ่ง
25. 沉心静气 (chénxīn-jìngqì)	ลักษณะจิตใจที่สงบนิ่ง
26. 使心别气 (shíxīn-biéqì)	แสดงถึงการแสดงออกด้วยความโกรธ ความโมโห
27. 使心憋气 (shíxīn-biēqì)	ทำให้คนรู้สึกอึดอัด ทำให้อารมณ์เสียหรือโมโห
28. 粗心大气 (cūxīn-dàqì)	หมายถึงความสะเพร่าและเลินเล่อ
29. 粗心浮气 (cūxīn-fúqì)	ลักษณะคนที่ประมาท ขาดสมาธิ ไม่นิ่ง

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ” ในคำพังเพยจีนมีการแสดงความหมายผ่านการใช้ภาษา ประกอบด้วย “平心”(píngxīn, ใจสงบ) “心平”(xīnpíng, ใจสงบ) “心静”(xīnjìng, ใจสงบ) “痛心”(tòngxīn, ปวดใจ) “低心”(dīxīn, ใจต่ำ) “亢心”(kàngxīn, ใจสูง) “箫心”(xiāoxīn, ใจลุ่ม) “灰心”(huīxīn, ใจเทาหรือท้อใจ) “降心”(jiàngxīn, ใจตก) “心高”(xīngāo, ใจสูง) “心浮”(xīnfú, ใจลอย) “心和”(xīnhé, ใจอ่อนโยน) “心正”(xīnzhèng, ใจตรง) “心醇”(xīnchún, ใจละมุน) “沉心”(chénxīn, ใจหนัก) “粗心”(cūxīn, ใจเทอะทะ) “心粗”(xīncū, ใจเทอะทะ) ปรากฏร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก สไตล์ส่วนบุคคล ความโกรธ การแสดงความโกรธ การทำให้โกรธ จะได้ผลลัพธ์ที่แบ่งตามหมวดหมู่ดังต่อไปนี้

4.2.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ประกอบด้วย 痛心绝气(tòngxīn-juéqì) 亢心僇气(kàngxīn-jiāoqì) 灰心短气(huīxīn-duǎnqì) 灰心丧气(huīxīn-sàngqì) 心平气定(xīnpíng-qìdìng) 心平气和(xīnpíng-qìhé) 心浮气躁(xīnfú-qìzào) 心醇气和(xīnchún-qìhé) 沉心静气(chénxīn-jìngqì) 使心憋气(shǐxīn-biēqì)

4.2.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับลักษณะท่าที ประกอบด้วยคำพังเพย 低心下气(dīxīn-xiàqì) โดยคำว่า 低心 คือการถ่อมตัว ไม่หยิ่งผยอง ส่วน下气 คือการไม่กล้าส่งเสียงดัง ทั้งนี้หากอ้างอิงตาม (Chen Bihui, 2009) ยังสามารถสื่อความถึง การที่แท้จริงแล้วในใจไม่เต็มใจอย่างยิ่ง แต่แสดงออกด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นอย่างมาก 降心下气(jiàngxīn-xiàqì) 气傲心高(qìào-xīngāo) 心浮气粗(xīnfú-qìcū) 心高气傲(xīngāo-qìào) 心高气硬(xīngāo-qìyìng) 心正气和(xīnzhèng-qìhé) 心粗气浮(xīncū-qìfú) 使心别气(shǐxīn-biéqì) 粗心大气(cūxīn-dàqì) 粗心浮气(cūxīn-fúqì)

4.2.3 แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจและลักษณะท่าที ประกอบด้วย 平心定气(píngxīn-dìngqì) 平心静气(píngxīn-jìngqì) 平心易气(píngxīn-yìqì) 心平气舒(xīnpíng-qìshū) 心平气温(xīnpíng-qìwēn) 心和气平(xīnhé-qìpíng) 心浮气盛(xīnfú-qìshèng)

4.2.4 แสดงความหมายอื่น ๆ คือ 剑气箫心(jiànqì-xiāoxīn) สำหรับคำพังเพยนี้ในสมัยโบราณส่วนใหญ่ใช้เพื่ออธิบายความสามารถทางด้านวรรณกรรมและศิลปะการต่อสู้

4.3 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เลือด” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เลือด” ในคำพังเพยจีน มีทั้งหมด 7 คำพังเพยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เลือด”

1. 气血方刚 (qìxuè-fānggāng)	“气血” (qìxuè, “气” (qì) และเลือด) คือศัพท์ทางการแพทย์ของจีน เนื่องจากแพทย์แผนจีนมีความเชื่อว่า 2 สิ่งนี้มีหน้าที่แตกต่างกัน แต่ต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยสามารถบำรุงอวัยวะและช่วยบำรุงรักษาร่างกายให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างปกติ นอกจากนี้ยังหมายถึง อารมณ์ จิตวิญญาณ พลังงานในร่างกาย ซึ่งความหมายโดยรวมของคำพิงเพี้ยนนี้ แสดงถึงการที่มีพลังกำลังมากของคนในวัยหนุ่มสาว
2. 血气未动 (xuèqì-wèidòng)	แสดงถึงการไม่มีโรคภัยแรง
3. 血气方刚 (xuèqì-fānggāng)	คนหนุ่มสาวเต็มทีไปด้วยพลังกำลัง
4. 血气方壮 (xuèqì-fāngzhuàng)	คนหนุ่มสาวเต็มทีไปด้วยพลังกำลัง
5. 血气方盛 (xuèqì-fāngshèng)	คนหนุ่มสาวเต็มทีไปด้วยพลังกำลัง
6. 血气方勇 (xuèqì-fāngyǒng)	ความกล้าที่ระเบิดออกมาตามแรงกระตุ้นของอารมณ์ชั่วขณะ
7. 血气之勇 (xuèqì-zhīyǒng)	ความกล้าหาญที่เกิดจากแรงกระตุ้นชั่วขณะ

จากตารางที่ 3 สามารถเห็นได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เลือด” ทั้งหมด 7 คำพิงเพี้ยน มีการอธิบายผ่านการใช้ภาษา เช่น “方刚” (fānggāng, สามารถแบ่งออกได้ 3 ความหมาย ประกอบด้วย 1. เชื่อกันว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความแข็งแกร่งทางร่างกายและจิตใจของคนวัยหนุ่มสาวเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัย 2. เชื่อกันว่าเป็นช่วงเวลาในการเจริญเติบโตเต็มที่ของวัยหนุ่มสาว 3. หมายถึงเมื่อสักครู่ เฝิงจะ) เช่นเดียวกับ “方壮” (fāngzhuàng, การเจริญเติบโตเต็มที่ของวัยหนุ่มสาวที่มาพร้อมกับความทรงพลัง) “方盛” (fāngshèng, การเจริญเติบโตเต็มที่ของวัยหนุ่มสาวที่มาพร้อมกับความทรงพลัง) “方勇” (fāngyǒng, ความกล้าที่เฝิงจะเกิดขึ้นตามสถานการณ์) “未动” (wèidòng, ปราศจากการเปลี่ยนแปลง) คำเหล่านี้

เมื่อปรากฏร่วมกับ “血气” คือ (xuèqì, พลังงาน เลือด) และ “气血” คือ (qìxuè, เป็นสารพื้นฐาน 2 ชนิดในร่างกายมนุษย์) ต่างมีความเกี่ยวข้องกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงแหล่งพลังงานสำหรับทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ทำงานตามปกติ สภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก จะได้ผลลัพธ์ที่แบ่งตามหมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

4.3.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ สภาวะร่างกาย ประกอบด้วย 气血方刚 (qìxuè-fānggāng) และ 血气未动 (xuèqì-wèidòng)

4.3.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับพละกำลัง ประกอบด้วย 血气方刚 (xuèqì-fānggāng) 血气方壮 (xuèqì-fāngzhuàng) 血气方盛 (xuèqì-fāngshèng) 气血方刚 (qìxuè-fānggāng)

4.3.3 แสดงความหมายเกี่ยวกับความกล้าหาญ ประกอบด้วย 血气方勇 (xuèqì-fāngyǒng) 血气之勇 (xuèqì-zhīyǒng)

4.4 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ถุงน้ำดี” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ถุงน้ำดี” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 6 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 4

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ถุงน้ำดี”

1. 胆粗气壮 (dǎncū-qìzhuàng)	แสดงถึงความกล้าหาญและไม่เกรงกลัวอะไร
2. 胆壮气粗 (dǎnzhuàng-qìcū)	แสดงถึงความกล้าหาญและไม่เกรงกลัวอะไร
3. 气高胆壮 (qìgāo-dǎnzhuàng)	แสดงถึงการมีพละกำลังมาก
4. 气消胆夺 (qìxiāo-dǎnduó)	แสดงถึงความสยองขวัญหรือความหวาดกลัวถึงขีดสุด
5. 气壮胆粗 (qìzhuàng-dǎncū)	แสดงถึงความแข็งแกร่งและกล้าหาญ ไม่เกรงกลัวอะไร
6. 气粗胆壮 (qìcū-dǎnzhuàng)	แสดงถึงความมีความเข้มแข็งและกล้าหาญ มีพละกำลังมาก

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ถุงน้ำดี” สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “胆粗” (dǎncū, ถุงน้ำดีที่เหอะเหะ) “胆壮” (dǎnzhuàng, ถุงน้ำดีที่แข็งแรงหรือยิ่งใหญ่) “胆夺” (dǎnduó, ถุงน้ำดีที่แตก) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออกนอกจากนี้สามารถแบ่งตามหมวดหมู่ได้ ดังต่อไปนี้

4.4.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับความเข้มแข็งและความกล้าหาญ ประกอบด้วย 胆粗气壮 (dǎncū-qìzhuàng) 胆壮气粗 (dǎnzhuàng-qìcū) 气壮胆粗 (qìzhuàng-dǎncū) 气粗胆壮 (qìcū-dǎnzhuàng)

4.4.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับพลังกำลัง ประกอบด้วย 气粗胆壮 (qìcū-dǎnzhuàng) 气高胆壮 (qìgāo-dǎnzhuàng)

4.4.3 แสดงความหมายเกี่ยวกับความกลัว ประกอบด้วย 气消胆夺 (qìxiāo-dǎnduó)

4.5 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ลำไส้” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ลำไส้” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 6 คำพังเพยดังนี้

ตารางที่ 5

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ลำไส้”

1. 荡气回肠 (dàngqì-huícháng)	แสดงถึงบทความและบทเพลงมีความไพเราะและน่าดึงดูดใจ
2. 徊肠伤气 (huáicháng-shāngqì)	แสดงถึงการอาลัยอาวรณ์ มีความเสียใจอยู่ในภายใน
3. 回肠荡气 (huícháng-dàngqì)	แสดงถึงบทความและบทเพลงมีความไพเราะและน่าดึงดูดใจ
4. 徊肠伤气 (huáicháng-shāngqì)	แสดงถึงบทความและบทเพลงมีความไพเราะและน่าดึงดูดใจ
5. 回肠结气 (huícháng-jíeqì)	แสดงถึงบทความและบทเพลงมีความไพเราะและน่าดึงดูดใจ
6. 肠回气荡 (chánghuí-qìdàng)	แสดงถึงบทความและดนตรีมีความไพเราะ น่าฟัง น่าประทับใจ

จากตารางที่ 5 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ลำไส้” ในคำพังเพยจีน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “回肠” และ “徊肠” “肠回” (huícháng, huáicháng, chángghuí, ลำไส้ที่มีการขยับหรือเคลื่อนที่) เพื่อแสดงถึงความหมายถึงความปลุกใจ ความครั่นเครง แม้กระทั่งการอาลัยอาวรณ์ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ นอกจากนี้สามารถแบ่งออกตามหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้

4.5.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับบทความ บทเพลงและดนตรี ประกอบด้วย 荡气回肠 (dàngqì-huícháng) 回肠荡气 (huícháng-dàngqì) 回肠伤气 (huícháng-shāngqì) 回肠结气 (huícháng-jíeqì) 肠回气荡 (chángghuí-qìdàng)

4.5.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ประกอบด้วย 徊肠伤气 (huáicháng-shāngqì)

4.6 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คิ้ว” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คิ้ว” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 6 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 6

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คิ้ว”

1. 眉扬气吐 (méiyáng-qìtǔ)	แสดงถึงท่าทางแห่งความสุขและความพึงพอใจที่สภาวะความเครียดและความกดดันที่ยาวนานผ่านพ้นไป
2. 吐气扬眉 (tǔqì-shēnméi)	อารมณ์หดหู่หรือความเครียดได้รับการระบายออกไป จนรู้สึกมีความสุข
3. 横眉吐气 (héngméi-tǔqì)	แสดงถึงท่าทางแห่งความสุขและความพึงพอใจ หลังจากสภาวะความเครียดและความกดดันที่ยาวนานผ่านพ้นไป
4. 伸眉吐气 (shēnméi-tǔqì)	แสดงถึงท่าทางแห่งความสุขและความพึงพอใจ หลังจากสภาวะความเครียดและความกดดันที่ยาวนานผ่านพ้นไป
5. 扬眉伸气 (yángméi-shēnqì)	แสดงถึงท่าทางแห่งความสุขและความพึงพอใจ หลังจากสภาวะความเครียดและความกดดันที่ยาวนานผ่านพ้นไป
6. 扬眉吐气 (yángméi-tǔqì)	แสดงถึงท่าทางแห่งความสุขและความพึงพอใจ หลังจากสภาวะความเครียดและความกดดันที่ยาวนานผ่านพ้นไป

จากตารางที่ 6 สามารถเห็นได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คิ้ว” ในคำพังเพยจีนทั้ง 6 คำพังเพย มีเพียง 1 ความหมายโดยอธิบายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “眉扬” และ “扬眉” (méiyáng, yángméi, เลิกคิ้วและยกคิ้วขึ้น) “伸眉” (shēnméi, ยกคิ้วขึ้น) “横眉” (héngméi, คิ้วเป็นเส้นตรง) เพื่อแสดงถึงการผ่อนคลายหรือความพึงพอใจร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์เพื่อแสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ

4.7 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หน้าอก” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หน้าอก” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 5 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 7

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หน้าอก”

1. 愤气填胸 (fèngqì-tiánxiōng)	แสดงถึงความรู้สึกโกรธแค้นที่มีอยู่เต็มหัวใจ
2. 愤气填膺 (fèngqì-tiányīng)	ความรู้สึกโกรธแค้นที่มีอยู่เต็มหัวใจ แสดงถึงความโกรธมาก
3. 气愤填胸 (qìfèn-tiánxiōng)	แสดงถึงความรู้สึกโกรธแค้นที่มีอยู่เต็มหัวใจ
4. 气愤填膺 (qìfèn-tiányīng)	แสดงถึงความรู้สึกโกรธแค้นที่มีอยู่เต็มหัวใจ
5. 气夯胸脯 (qìhāng-xiōngpú)	แสดงถึงความโกรธถึงขีดสุด

จากตารางที่ 7 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หน้าอก” แสดงความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “填胸” “填膺” (tiánxiōng, tiányīng, ใส่ลงไปที่หน้าอก) “夯胸脯” (hāngxiōngpú, กระทุ้งลงไปที่หน้าอก) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงความโกรธ การแสดงความโกรธ การทำให้โกรธ ซึ่งต่างเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ เช่น อารมณ์โกรธ ความโกรธที่เกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ

4.8 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เท้า” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เท้า” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 5 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 8

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เท้า”

1. 理足气壮 (lǐzú-qìzhuàng)	แสดงถึงการมีเหตุผลที่ดี การพูดด้วยการแสดงออกที่ทรงพลัง
2. 神气十足 (shénqì-shízú)	สามารถแสดงถึง 1. รู้สึกพอใจ พึงพอใจ 2. ท่าทางสง่างามน่าประทับใจ 3. หยิ่งผยอง หลงตัวเอง ท่าทีอวดดีและหยิ่งผยอง ใช้ในการอธิบายลักษณะของคนที่คิดว่าตนเหนือกว่าและยิ่งใหญ่กว่าผู้อื่น
3. 神完气足 (shénwán-qìzú)	แสดงถึงสภาวะจิตใจที่ปลอดโปร่ง ส่งผลให้บทความมีเอกภาพ กล่าวคือ เนื้อหาของบทความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีทิศทางของเนื้อหาเป็นไปในทางเดียวกันตั้งแต่ต้นจนจบ
4. 足高气强 (zúgāo-qìqiáng)	แสดงถึงลักษณะท่าทางก้าวเท้าให้สูง พรรณนาถึงความหยิ่งผยองและเย่อหยิ่งหรือมีท่าทางหยิ่งผยอง
5. 足高气扬 (zúgāo-qìyáng)	แสดงถึงลักษณะท่าทางก้าวเท้าให้สูง พรรณนาถึงความหยิ่งผยองและเย่อหยิ่งหรือมีท่าทางหยิ่งผยอง

จากตารางที่ 8 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เท้า” ในคำพังเพยจีน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “理足” “十足” “气足” (lǐzú, shízú, qìzú, เต็มที่ มีเหตุผลเต็มที่และสภาพจิตใจของมนุษย์ที่เต็มร้อย) “足高” (zúgāo, การก้าวเท้าที่ยกสูง) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์และความทรงพลังที่แสดงออก นอกจากนี้สามารถแบ่งออกตามหมวดหมู่ได้ ดังต่อไปนี้

4.8.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ประกอบด้วย 神气十足 (shénqì-shízú) 神完气足 (shénwán-qìzú)

4.8.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับลักษณะท่าที ประกอบด้วย 理足气壮 (lǐzú-qìzhuàng) 神气十足 (shénqì-shízú) 足高气强 (zúgāo-qìqiáng) 足高气扬 (zúgāo-qìyáng)

4.9 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “แก้” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “แก้” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 4 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 9

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “แก้”

1. 颐指气使 (yízhǐ-qìshǐ)	แสดงถึงการไม่เปล่งวาจาใด แสดงออกด้วยสีหน้าเท่านั้น แสดงถึงความเย่อหยิ่งของบุคคลที่มีอำนาจเมื่อทำการชี้แนะ สั่งหรือปฏิบัติต่อผู้อื่น
2. 颐指气役 (yízhǐ-qìyì)	แสดงถึงการไม่เปล่งวาจา แต่แสดงออกด้วยสีหน้าเท่านั้น แสดงถึงความเย่อหยิ่งของบุคคลที่มีอำนาจเมื่อทำการชี้แนะหรือสั่งผู้อื่น
3. 颐精养气 (yíjīng-yǎngqì)	“颐” (yí) ในที่นี้หมายถึงการบำรุงรักษา แสดงถึงการบำรุงรักษาทางด้านจิตใจหรือจิตวิญญาณเพื่อให้ได้รับการปลูกฝังที่ดี
4. 颐神养气 (yíshén-yǎngqì)	“气” (qì) ในบริบทนี้คือ “元气” (yuánqì, “气” (qì) ดั้งเดิม)” อันเปรียบเสมือนพลังชีวิตที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด คุณภาพของชีดั้งเดิมนี้นั้นขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและ “气” (qì) ของบรรพบุรุษทั้งฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ใน “气功” (qìgōng, ชีกง) ทั้งนี้ ด้านศาสนายังเชื่อว่า “元气” (yuánqì, “气” (qì) ดั้งเดิม) นี้ยังขึ้นอยู่กับระดับบารมีทางจิตวิญญาณอีกด้วย ความหมายโดยรวมของคำพังเพยนี้คือการบำรุงรักษาไว้ซึ่งสภาวะของจิต

จากตารางที่ 9 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “แก้” ในคำพังเพยจีน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “颐指” (yízhǐ, ใบหน้าบริเวณตั้งแต่โหนกแก้มจนถึงกรามที่ชี้หรือเข็ดขี้น) “颐精” “颐神” (yíjīng, yíshén, บำรุงจิตใจ บำรุงจิตวิญญาณ) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่เกี่ยวกับการรังแก การกลั่นแกล้ง รวมทั้งบริบทที่แสดงถึงการเป็นแหล่งพลังงานสำหรับทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายและสภาพจิตใจของมนุษย์ทำงานตามปกติ นอกจากนี้สามารถแบ่งออกตามหมวดหมู่ได้ ดังต่อไปนี้

4.9.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับการแสดงออกด้วยสีหน้า ประกอบด้วย 颐指气使 (yízhǐ-qìshǐ) 颐指气役 (yízhǐ-qìyì)

4.9.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับการบำรุงรักษาด้านจิตใจ จิตวิญญาณ ประกอบด้วย 颐精养气 (yíjīng-yǎngqì) 颐神养气 (yíshén-yǎngqì)

4.10 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ร่างกาย” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ร่างกาย” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 4 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 10

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ร่างกาย”

1. 轻身下气 (qīngshēn-xiàqì)	แสดงถึงลักษณะท่าทางที่อ่อนนุ่มถ่อมตน
2. 重气轻身 (zhòngqì-qīngshēn)	แสดงถึงการให้ความสำคัญกับพิธีการมากกว่าชีวิต นอกจากนี้ยังหมายถึงมารยาท การปฏิบัติตน
3. 一身正气 (yīshēn-zhèngqì)	แสดงถึงความสง่าผ่าเผยและความเที่ยงตรง
4. 移气养体 (yíqì-yǎngtǐ)	แสดงถึงการเปลี่ยนนิสัยใจคอ โดยการหันมาบำรุงรักษาร่างกาย

จากตารางที่ 10 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ร่างกาย” ในคำพังเพยจีน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ความหมายผ่านการใช้อุปลักษณ์ “轻身” (qīngshēn, การโน้มตัวลง การที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับร่างกาย) “一身” (yīshēn, ทั่วทั้งร่างกาย) “养体” (yǎngtǐ, การบำรุงร่างกาย) และร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ความทรงพลังที่แสดงออก นอกจากนี้สามารถแบ่งออกตามหมวดหมู่ได้ ดังต่อไปนี้

4.10.1 แสดงความหมายเกี่ยวกับลักษณะท่าทาง ประกอบด้วย 轻身下气 (qīngshēn-xiàqì) 一身正气 (yīshēn-zhèngqì)

4.10.2 แสดงความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย ประกอบด้วย 重气轻身 (zhòngqì-qīngshēn) 一身正气 (yīshēn-zhèngqì) 移气养体 (yíqì-yǎngtǐ)

4.11 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ศีรษะ” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ศีรษะ” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 2 คำพังเพย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ศีรษะ”

1. 低头丧气 (dītóu-sàngqì)	แสดงถึงลักษณะท่าทางผิดหวังและท้อแท้
2. 垂头丧气 (chuítóu-sàngqì)	แสดงถึงลักษณะของภาวะซึมเศร้าและท้อแท้จากความล้มเหลวหรือการไม่ประสบความสำเร็จ

จากตารางที่ 11 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ศีรษะ” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้ 1 บริบทผ่านการใช้อุปลักษณ์ “低头” “垂头” (dītóu, chuítóu, ก้มศีรษะ) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ โดยแบ่งออกเป็นความผิดหวัง หดหู่ ซึมเศร้า ท้อแท้

4.12 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “กระดูก” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “กระดูก” ในคำพังเพยจีน มีทั้งหมด 1 คำพังเพยดังนี้

ตารางที่ 12

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “กระดูก”

寒气刺骨 (hánqì-cìgǔ)	แสดงถึงอาการหนาวจนเกือบหมดสติ รู้สึกหนาวเหน็บเป็นอย่างมาก
----------------------	---

จากตารางที่ 12 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “กระดูก” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวผ่านการใช้อุปลักษณ์ “刺骨” (cìgǔ, กระดูกที่ถูกทิ่มแทง) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติคือความเย็น แสดงถึงความเหน็บหนาวจนเข้ากระดูก

4.13 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ท้องน้อย” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ท้องน้อย” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 1 คำพังเพยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ท้องน้อย”

怨气满腹	แสดงถึงความโกรธ ไม่พอใจเป็นอย่างมาก
(yuànqì-mǎnfù)	

จากตารางที่ 13 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ท้องน้อย” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ผ่านการใช้อุปลักษณ์ท้องน้อยที่เต็มไปด้วยความโกรธ ไม่พอใจและใช้ “气” (qì) ในบริบทที่ความโกรธ การแสดงความโกรธ การทำให้โกรธ

4.14 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คอหอย” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คอหอย” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 1 คำพังเพยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คอหอย”

喉长气短	แสดงถึง การที่แม้ว่าส่วนคอหอยจะมีความยาว แต่ก็ยังไม่สามารถ
(hóucháng-qìduǎn)	หายใจให้สะดวกได้ นอกจากนี้ยังแสดงถึงการร้องเสียงดังแหบแห้ง และเหนื่อยล้าในเวลาเดียวกัน แสดงถึงเรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้ความ
	ยุ่งยากและลำบากเป็นอย่างมาก

จากตารางที่ 14 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “คอหอย” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียว คือ การใช้อุปลักษณ์ “喉长” (hóucháng, คอหอยที่ยาว) และ “气” (qì) ในบริบทที่หมายถึง พลังงานสำหรับทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในของร่างกายมนุษย์ทำงานตามปกติ นั่นคือเร็วแรงที่มีอยู่น้อยเป็นอย่างมากในคำพังเพยนี้

4.15 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ดวงตา” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ดวงตา” ในคำพังเพยจีน มีทั้งหมด 1 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 15

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ดวงตา”

目指气使	ใช้แววตาและสีหน้า แสดงถึงการใช้กิริยาท่าทีโอหังในปฏิบัติต่อคนอื่น
(mùzhǐ-qìshǐ)	

จากตารางที่ 15 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ดวงตา” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียว คือ การใช้อุปลักษณ์ “目指” (mùzhǐ, ใช้ดวงตาหรือแววตาสั่ง) และ “气” (qì) ในบริบทที่หมายถึงความโกรธ การแสดงความโกรธ การทำให้โกรธ การรังแก การกลั่นแกล้ง

4.16 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เส้นเลือด” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เส้นเลือด” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 1 คำพังเพย ดังนี้

ตารางที่ 16

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เส้นเลือด”

一脉同气	แสดงถึงการมีต้นกำเนิด สายเลือดเดียวกันหรือความสัมพันธ์ที่ดีของพี่น้อง
(yīmài-tóngqì)	

จากตารางที่ 16 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “เส้นเลือด” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียว โดยใช้อุปลักษณ์ “一脉” (yīmài, 1 เส้นเลือด) ร่วมกับ “气” (qì) ในบริบทที่แสดงถึงแหล่งพลังงานที่ทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในของร่างกายมนุษย์ทำงานตามปกติ ซึ่งในที่นี้คือลมหายใจ

4.17 คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ฟัน” ในคำพังเพยจีน

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ฟัน” ในคำพังเพยจีน มีจำนวน 1 คำพังเพย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17

คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ฟัน”

齿少气锐

แสดงถึงอายุน้อยและแข็งแรง มุ่งมั่นและกล้าได้กล้าเสีย

(chǐshǎo-qìruì)

จากตารางที่ 17 สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “ฟัน” ในคำพังเพยจีน สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ การใช้อุปลักษณ์ “齿少” (chǐshǎo, มีฟันน้อย) เพื่อแสดงถึงการที่แม้มีอายุน้อย แต่มีจิตใจที่มุ่งมั่นและกล้าได้กล้าเสีย ซึ่ง “气” (qì) ในบริบทนี้หมายถึงความทรงพลังที่แสดงออกมา

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า คำว่า “气” (qì) ที่ปรากฏร่วมกับ “หัวใจ” ไม่เพียงแสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ลักษณะท่าที ยังมีความหมายเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ เช่น 剑气箫心 (jiàngqì-xiāoxīn) ซึ่งคำพังเพยจีนนี้ในสมัยโบราณมีการใช้เพื่ออธิบายความสามารถที่มีทั้งทางวรรณกรรมและการต่อสู้ นอกจากนี้ ที่ปรากฏร่วมกับ “เลือด” มักแสดงความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ สภาวะร่างกาย พละกำลังและความกล้าหาญ ทั้งนี้ ยังมี 气血方刚 (qìxuè-fānggāng) ที่สามารถแสดงความหมายได้ทั้งเกี่ยวกับพละกำลังและการแพทย์รวมถึงสภาวะร่างกาย ที่ปรากฏร่วมกับ “ถุงน้ำดี” แสดงความหมายเกี่ยวกับความเข้มแข็งและความกล้าหาญ พละกำลังและความกลัว นอกจากนี้ยังมี 气粗胆壮 (qìcū-dǎnzhuàng) ที่สามารถแสดงความหมายได้ทั้งเกี่ยวกับความเข้มแข็ง ความกล้าหาญ และพละกำลัง ที่ปรากฏร่วมกับ “ลำไส้” มักแสดงความหมายเกี่ยวกับบทความ บทเพลงและดนตรี อารมณ์ ความรู้สึกและสภาวะจิตใจ ที่ปรากฏร่วมกับ “คิ้ว” สามารถแสดงความหมายได้เพียงเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ที่ปรากฏร่วมกับ “หน้าอก” สามารถสรุปได้ว่าทั้งหมดต่างแสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ที่ปรากฏร่วมกับ “เท้า” มักแสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจและเกี่ยวกับลักษณะท่าที โดย 神气十足 (shénqì-shízú) แสดงความหมายได้ทั้งเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจและเกี่ยวกับลักษณะท่าที ที่ปรากฏร่วมกับ “แก้ม” สามารถแสดงความหมายเกี่ยวกับการแสดงออกด้วยสีหน้า เช่น การสั่งผู้อื่นและเกี่ยวกับการบำรุงรักษาด้านจิตใจ จิตวิญญาณ ที่ปรากฏร่วมกับ “ร่างกาย” สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 บริบทคือ แสดงความหมายเกี่ยวกับ

ลักษณะท่าทางและเกี่ยวกับลักษณะนิสัย ซึ่งมีคำพังเพยจีน 一身正气 (yīshēn-zhèngqì) ที่สามารถแสดงความหมายได้ทั้งสองบริบท ที่ปรากฏร่วมกับ “ศีรษะ” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ที่ปรากฏร่วมกับ “กระดูก” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ ความเหน็ดเหนื่อย ที่ปรากฏร่วมกับ “ท้องน้อย” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจที่ประกอบด้วยความขุ่นเคือง หรือความไม่พอใจ ที่ปรากฏร่วมกับ “คอหอย” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ มีความยุ่งยากและมีความลำบาก ที่ปรากฏร่วมกับ “ดวงตา” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ การใช้แววตาและสีหน้า ที่ปรากฏร่วมกับ “เส้นเลือด” สามารถแสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างพี่น้อง ที่ปรากฏร่วมกับ “ฟัน” แสดงความหมายได้เพียงบริบทเดียวคือ เกี่ยวกับจิตใจที่มุ่งมั่นและกล้าได้กล้าเสีย

ทั้งนี้ เนื่องจากอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของมนุษย์ตามศาสตร์การแพทย์แผนจีนโบราณมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ “气” (qì) จึงส่งผลให้คำพังเพยจีนจำนวนไม่น้อยมีความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ สุขภาพและสภาวะร่างกายต่าง ๆ และยังมีคำอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่จัดว่าเป็นคำพังเพยจีนแต่มีการใช้คำที่เกี่ยวกับอวัยวะและ “气” (qì) โดยมีความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ สุขภาพและสภาวะร่างกาย เช่น 心气不顺 (xīnqì-bùshùn) โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ 心气不足 (xīnqì-bùzú) โรคที่เกิดจากเลือดลมไม่เพียงพอ ทำให้ร่างกายอ่อนแอ) หรือ 心气不宁 (xīnqì-bùníng) ชื่อโรค หมายถึงมีอาการกระวนกระวาย ไม่สบายใจ ใจสั่น ตื่นตกใจง่าย นอนไม่หลับ) เป็นต้น

เนื่องจากคำพังเพยที่แสดงความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก สภาวะจิตใจต่างก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นเดียวกัน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะจิตใจที่สงบ มีอารมณ์ร้อน ความกลัว ความเสียใจ ความรื่นเริงใจ ความพึงพอใจ การผ่อนคลาย ความโกรธแค้น ความเย่อหยิ่ง ความผิดหวัง ความหดหู่ ซึมเศร้า ท้อแท้ ความขุ่นเคือง เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนพบว่ายังมีจุดที่น่าสนใจในด้านคำพังเพยที่เกี่ยวกับอารมณ์ต่าง ๆ ของภาษาจีนที่แตกต่างกับภาษาไทยอยู่หลายประเด็น ดังต่อไปนี้ ในภาษาจีนใช้คำได้แสดงถึงอารมณ์สุนทรีย์ที่มีต่อดนตรี บทเพลง แต่ภาษาไทยกลับใช้หัวใจ เช่น มีดนตรีในหัวใจ ด้านความโกรธ ความโมโห ความแค้น ความขุ่นเคือง ในภาษาจีนใช้ท้อง หน้าอกหรือหัวใจ แต่ภาษาไทยอาจใช้ กระดูก เช่น เกลียดเข้ากระดูกดำ โดยมีลักษณะร่วมกันคือการใช้หน้าอกแสดงความแค้น เช่น ความแค้นแน่นเต็มอกหรือเขารู้อยู่เต็มอกว่าฉันไม่ชอบคนสุบบุหรี เป็นต้น ด้านความผิดหวัง หดหู่ ซึมเศร้า ท้อแท้ นอกจากหัวใจแล้ว ภาษาจีนยังใช้ศีรษะอีกด้วย

ส่วนในภาษาไทยมีการใช้หัวใจ เช่น ท้อใจ เหนื่อยใจ ขาดกำลังใจ ด้านความกลัว ความกล้าหาญในภาษาจีนใช้ถุงน้ำดี เลือด แต่ภาษาไทยใช้หัวใจ เช่น ใจดีสู้เสือ โดยมีลักษณะร่วมคือการใช้เลือดแสดงถึงความกล้าของวัยรุ่น เช่น เลือดร้อน เป็นต้น ด้านความกล้าหาญ ความดีใจ ความพึงพอใจในภาษาจีนใช้คิ้ว เท้า ลำไส้ ภาษาไทยมีการใช้หัวใจ เช่น ดีใจจนเนื้อเต้น ใจกล้า นอกจากนี้ดวงตาและใบหน้าในภาษาจีนใช้เพื่อแสดงความเยอหยิ่งในการปฏิบัติ ต่อผู้อื่นหรือสั่งผู้ที่ด้อยกว่าตน ยกตัวอย่างในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกัน เช่น ขุดด้วยปากถาก ด้วยตาหรือมองด้วยหางตา ในการแสดงอาการเหยียดหยามทั้งด้วยวาจาและสายตา เป็นต้น โดยทั้งหมดนี้ช่วยให้สามารถเห็นได้กว้างมากขึ้นว่า นอกจากใจของมนุษย์ที่โดยทั่วไปแล้วถือเป็นอวัยวะที่สำคัญที่มักจะถูกมองว่าเป็นที่อยู่อาศัยของอารมณ์ความรู้สึกทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน (ซื่อฉี เหยา, 2562, น. 127) อวัยวะส่วนอื่น ๆ ก็สามารถเป็นที่อยู่อาศัยของอารมณ์ความรู้สึกได้เช่นเดียวกัน จากการวิจัยทำให้เห็นได้ว่าอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของมนุษย์นอกจากสามารถเป็นที่อยู่อาศัยของอารมณ์ความรู้สึกได้แล้ว ยังเป็นจุดตัวกลางในการถ่ายทอด บุคลิกลักษณะหรือท่าทางที่มีความสัมพันธ์กับ “气” (qi) ในบริบทต่าง ๆ ที่หลากหลายได้อีกด้วย มโนอุปลักษณ์เหล่านี้ช่วยสะท้อนแง่มุมมองต่าง ๆ ของคนจีนได้ในหลายประการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาภาษาจีนเป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- ซื่อฉี เหยา. (2562). อุปลักษณ์ “心 /xin5/ (ใจ)” กับรากฐานแห่งวัฒนธรรมจีน: การวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีการหลอมรวมความคิด. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 38(1), 105-134.
- เผย เสี่ยวรุ่ย. (2546). *พจนานุกรมจีน-ไทย*. สำนักพิมพ์ทฤษฎี.
- อาริสา ทวารดิษ. (2560). เปรียบเทียบคำสุภาษิตไทยที่ใช้คำเกี่ยวกับสัตว์แต่ในสุภาษิตจีนไม่ปรากฏคำเกี่ยวกับสัตว์ แต่ความหมายของทั้งสองภาษาล้วนคล้ายคลึงกัน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อาริสา ทวารดิษ. (2564). ลักษณะสุภาษิตที่ปรากฏคำว่า “เรียน” ในสุภาษิตจีน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 14(1), 23-42.
- Bao Zhikun 鲍志坤. (2016). 英汉情感表达的隐喻溯源——以 “愤怒” 的语言表达为例. *中国教育学报*, 274(02), 77-79.
- CASS Institute of Linguistics Dictionary 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2018). *现代汉语大词典* (第 7 版). 商务印书馆.

Chen Bihui 陈壁耀. (2009). *新编成语大词典*. 宁夏人民出版社.

Chengyudacidian bianweihui 《成语大词典》编委会. (2019). *成语大词典* (第 2 版).
商务印书馆国际有限公司.

Shangwuyinshuguan cishuyuanjiuzhongxin 商务印书馆辞书研究中心. (2015).
新华成语词典 (第 2 版). 商务印书馆.

Zhongguohanyudacidian bianjiweiyuanhui 《中国汉语大词典》编辑委员会. (1986).
汉语大词典编纂处编纂 (第 1 版). 汉语大词典出版.